

KENYA NATIONAL EXAMINATION COUNCIL KCSE, 2014

KISWAHILI PAPER 1 ANALYSIS

Osiligi House, Opposite KCB, Ground Floor
Off Magadi Road, Ongata Rongai | Tel: 0711 88 22 27
E-mail: infosnkenya@gmail.com | Website: www.schoolsnetkenya.com

3.2 KISWAHILI (102)

3.2.1 Utangulizi

Matokeo ya mtihani wa Kiswahili yamekuwa yakiyumba mwaka baada ya mwingine tangu kuanzishwa kwa mtaala mpya. Watahini wamekuwa wakishuhudia kushuka kwa viwango vya majibu yanayotolewa na watahiniwa. Kadhalika, kumekuwa na kushuka na kupanda kwa asilimia ya watahiniwa wanaotuzwa gredi za juu. Uchanganuzi huu unanuiwa kutathmini utendaji wa watahiniwa katika karatasi mahususi, na katika somo la Kiswahili kwa jumla. Jedwali lifuatalo linaonyesha matokeo ya mtihani wa somo la Kiswahili katika kipindi cha miaka minne (2011 hadi 2014)

Jedwali 10: Matokeo ya mtihani wa Kiswahili (2011 – 2014)

Mwaka	Karatasi	Watahiniwa	Upeo	Alama ya Wastani	Alama Tenganishi
2011	1	410,807	40	16.43	5.61
	2		80	43.45	13.18
	3		80	37.76	14.96
	Jumla		200	97.63	29.81
2012	1	433,886	40	10.43	3.63
	2		80	29.06	10.77
	3		80	32.14	15.15
	Jumla		200	71.62	25.71
2013	1	445555	40	18.46	5.44
	2		80	29.92	12.68
	3		80	34.82	14.92
	Jumla		200	83.19	29.77
2014	1	482122	40	20.17	5.26
	2		80	32.27	12.60
	3		80	42.93	15.81
	Jumla		200	95.36	29.88

Kutokana na jedwali hili, pamoja na takwimu na ripoti nyingine za uchanganuzi wa karatasi za mitihani ya Kiswahili ya mwaka huu, imedhihirika kwamba kwa jumla:

- Alama ya wastani ya karatasi ya kwanza (102/1) ya mwaka wa 2014 imepanda kutoka **18.46** mwaka 2013 hadi **20.17** mwaka huu.
- Alama ya juu zaidi iliyotuzwa katika karatasi hii ni **37** sawa na **37** mwaka 2013. Ni watahiniwa **mmoja** tu aliyepata alama hii.
- Alama iliyotuzwa watahiniwa wengi katika karatasi hii ni **20** ikilinganishwa na **17** ya mwaka 2013. Watahiniwa **35,106**, ndio waliotuzwa alama **20**.
- Karatasi ya kwanza bado haijawatenga vyema wanafunzi bora na wale hafifu. Hili linadhihirishwa na alama tengenisho (**5.26**) ambayo iko chini sana ikilinganishwa na

alama ya tetenganisho ya kikaida **(15.00)**. Hali hii inaweza kusababishwa na watahini kuongozwa na kutawaliwa na mtazamo nafsi wakati wa kuzitathmini insha za watahiniwa, na kuishia kuwaweka katika viwango sawa au vinavyokaribiana.

- (v) Alama ya wastani ya karatasi ya pili imepanda kutoka **29.92** ya mwaka 2013 hadi **32.27** mwaka 2014.
- (vi) Alama ya juu zaidi iliyotuzwa ni **75** ikilinganishwa na **74** ya mwaka 2013. Ni mwanafunzi **mmoja** tu aliyetuzwa alama hii.
- (vii) Alama iliyotuzwa wanafunzi wengi katika karatasi hii ni **30** ikilinganishwa na **25** ya 2013. Watahiniwa **14,052** ndio waliotuzwa alama hii.
- (viii) Karatasi hii iliweza kuwatenga vyema wanafunzi bora na wale hafifu. Alama tetenganisho ni **12.60**.
- (ix) Utendaji wa watahiniwa katika karatasi ya pili (102/2) umeimarika kiasi. Hata hivyo, matokeo haya bado hayajafikia kiwango cha kuridhisha. Matokeo ya karatasi hii yamezidi kuyumba tangu mwaka wa 2009. Alama ya wastani ilishuka kwa takriban alama **kumi (10)** mwaka 2010, ikapanda kwa takriban kiwango hicho mwaka 2011, na baadaye kushuka kwa alama **kumi na nne nukta thelathini (14.30)** mwaka 2012. Mwaka 2013 ilipanda kwa kiasi kidogo mno, na mwaka huu ikapanda kwa alama 2.35.
- (x) Matokeo ya karatasi ya tatu (102/3) ya mwaka wa 2014 yamepanda sana; kutoka **34.82** mwaka 2013 hadi **42.93** mwaka huu .
- (xi) Alama ya juu zaidi iliyotuzwa katika karatasi hii ni **79** sawa na **79** ya mwaka 2013. Ni watahiniwa **wanane** tu waliotuzwa alama hii.
- (xii) Alama iliyotuzwa wanafunzi wengi ni **50** ikilinganishwa na **36** ya mwaka 2013 . Watahiniwa **12,179** ndio waliotuzwa alama hii.
- (xiii) Alama wastani ya somo la Kiswahili kwa jumla imeimarika kutoka **83.19** mwaka 2013 hadi **95.36** mwaka 2014.
- (xiv) Asilimia ya watahiniwa wanaopata gredi A na A- ni ndogo mno.
- (xv) Alama wastani ya somo hili bado haijafikia kiwango cha kuiridhisha.

3.2 Uchanganuzi wa karatasi mahususi

3.2.1 Kiswahili Insha (102/1)

Jedwali 5: Matokeo ya Karatasi ya kwanza ya miaka 2011 – 2014

Mwaka	2011	2012	2013	2014
Alama ya Wastani	16.43	10.43	18.46	20.17
Alama ya Tenganisho	5.61	3.63	5.44	5.26

Jedwali hili laonyesha kwamba kwa kipindi cha miaka miwili (2013-2014), utendaji wa watahiniwa katika karatasi hii umekuwa ukiimarika. Tathmini ya kazi halisi za watahiniwa imebainisha kwamba asilimia kubwa ya watahiniwa sasa inamudu kujieleza kwa lugha iliyokomaa zaidi ikilinganishwa na miaka ya awali. Kadhalika idadi ya watahiniwa wanaopata alama za chini zaidi imepungua. Hata hivyo, bado kuna asilimia kubwa ya wanafunzi wanaopata chini ya nusu ya alama zilizotengewa karatasi hii. Imebainika pia kwamba idadi ya watahiniwa waoteua swali linalohusianana methali imeongezeka. Hili linadokeza kwamba ule mtazamo wa kijadi kuwa insha zinazohusiana na methali huwa ngumu umeanza kubadilika.

Tazama uchanganuzi wa swali la kwanza ambalo ndilo lililokuwa la lazima.

1 Lazima

Andika hotuba utakayowatolea wazazi, walimu na wanafunzi kuhusu umuhimu wa ushauri-nasaha katika shule za sekondari.

Swali hili lilimhitaji watahiniwa kuandika hotuba kuhusu umuhimu wa ushauri nasaha katika shule za upili. Watahiniwa wengi walimudu kuzingatia muundo wa nje wa utungo wa aina hii.

Hata hivyo, tungo za watahiniwa zilidhihirisha kwamba wengi wamekosa ubunifu. Wengi hawakuelewa maana ya ushauri nasaha, hivyo hawakuweza kujadili hoja zilizotarajiwa; wakashindwa kukuza mada kikamilifu. Ni muhimu kukumbuka kuwa watahiniwa walikosa ubunifu hata katika maswali yale mengine.

Imebainika kwamba wanafunzi wengi hawasomi kwa mapana, hivyo hawadiriki kushughulikia masuala ibuka ipasavyo katika tungo zao.

3.2.1.1 Ushauri kwa walimu

Walimu wawatayarisha wanafunzi wao katika maeneo yote bila ubaguzi, kulingana na mahitaji ya silabasi ya Taasisi ya Elimu.

3.2.1.2 Mapendekezo

- Walimu wazidi kuwapa wanafunzi mazoezi zaidi katika uandishi wa kiuamilifu.
- Walimu watumie silabasi ya KICD ili kuelekeza ufundishaji wao. Mwongozo unaotolewa na KNEC kuhusu mada na stadi zinazotahiniwa, pamoja na vitabu vya fasihi vinavyotahiniwa, utumiwe kujalizana na silabasi ya KICD.

- (iii) Wanafunzi wahimizwe kusoma kwa mapana, na kwa kina (magazeti, majarida, kazi za kifasihi, na vitabu katika nyanja anuwai) ili kujifahamisha kuhusu matukio ya kila siku katika jamii na mazingira yao-kitaifa na pia kimataifa. Hili litapalilia ubunifu wao na kuwawezesha kumudu maswali yanayohusu masuala nyeti/masuala ibuka iwapo yatatahiniwa. Haitoshi kujifunga katika masuala yaliyo vitabuni pekee.
- (iv) Wanafunzi wahamasishwe kufasiri maswali kwa uangalifu mkubwa huku wakizingatia maneno muhimu.